

**Utlåtande 2006:93 RI+VI (Dnr 021-2133/2003)**

## **Sammanlagning av stadens ombudsmän**

**Motion av Hardy Hedman och Göran Holmström (båda kd) (2003:17)**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande  
Motion (2003:17) av Hardy Hedman och Göran Holmström (båda  
kd) om sammanlagning av stadens ombudsmän anses besvarad  
med vad som anförs i detta utlåtande.

**Föredragande borgarråden Annika Billström och Teres Lindberg** anför följande.

### *Ärendet*

I motion (2003:17) till kommunfullmäktige föreslår Hardy Hedman (kd) och Göran Holmström (kd) att funktionshinderombudsmannen, äldreombudsmannen och diskriminerings- och jämställdhetsfunktionären slås samman till stadens ombudsmän och blir direkt underställda kommunfullmäktige - *bilaga*. Motionärerna framhåller att det finns risk för lojalitetskonflikter och otydligheter i den nuvarande organisationen.

### *Remisser*

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

*Stadsledningskontoret* anser att det kan finnas fördelar med att ombudsmännen samlokaliseras fysiskt med bättre möjligheter till samordning både professionellt och administrativt. Därutöver finner stadsledningskontoret vid tidpunkten för utlåtandet ingen anledning att ytterligare behandla frågan om

ombudsmännens organisatoriska placering med hänvisning till utredningen om stadens politiska organisation.

### *Våra synpunkter*

Vi kan konstatera att den nuvarande majoritetens ambition är att stadens arbete för att konkret utveckla den politiska organisationen skall fortsätta även efter denna mandatperiod. Vi har redan lagt förslag med inriktning för kommunstyrelsens fortsatta arbete mot år 2010 i olika avseenden.

I sammanhanget vill vi understryka att förändringsprocesser *är* krävande för dem som berörs samtidigt som de involverar och engagerar många förtroendevalda och tjänstemän i staden. Därför måste detta arbete också tillåtas ta tid om vi skall lyckas att uppnå större och långsiktigt hållbara förändringar till yttersta nytta för stockholmarna. Det bygger också på att det finns en viss mognad hos såväl beslutsfattare som de människor som berörs i den meningen att det måste beredas förutsättningar att dra slutsatser av vunna erfarenheter om t.ex. organisatoriska lösningar som i dagsläget inte är optimala utifrån ett medborgarperspektiv.

Kommunfullmäktige har i flera etapper fattat beslut om förslag – som re-  
dovisats och behandlats med bred förankring inom staden – inom ramen för utredningen om stadens politiska organisation. I tre större ärenden har kommunfullmäktige fattat beslut om grundläggande synsätt och direkta organisatoriska förändringar. I de beslut som har fattats har partierna valt att inte lägga fram förslag om att förändra den organisatoriska tillhörigheten för stadens olika ombudsmän.

Ett mycket aktivt arbete mot diskriminering är centralt för staden. En viktig och naturlig del av detta arbete är att ingen skall diskrimineras i sina kontakter med staden.

Stadens funktionshinderombudsman, äldreombudsman och diskriminerings- och jämställdhetsfunktionär har delvis olika uppdrag.

- Äldreombudsmannen skall vara en opartisk instans för information, stöd och rådgivning till äldre och deras anhöriga.
- Funktionshinderombudsmannen arbetar främst med övergripande policyfrågor och principer.
- Diskriminerings- och jämställdhetsfunktionären är en opartisk instans för information, stöd och rådgivning till dem som är anställda av staden samt för arbetssökande.

De olika uppgifterna och uppdragen gör att det i dagsläget inte är ändamålsenligt att samordna ombudsmännen/funktionären i en gemensam om-

budsmannafunktion. Inom ramen för arbetet med stadens politiska organisation har kommunfullmäktige dessutom redan valt att inte fatta några sådana beslut i den riktningen. Däremot, vilket redovisas nedan, har stadens ombudsmän redan samlokaliseras i fysisk bemärkelse. Om det på sikt framkommer andra tungt vägande skäl för en samlad ombudsmannafunktion får staden återkomma i denna fråga.

Angående ombudsmannafunktionerna vill vi också lyfta fram den beskrivning som stadsledningskontoret redovisar beträffande hur de olika ombudsmännen är organiserade och skälen därför. Redovisningen tydliggör att motionärernas förslag inte är direkt förenliga med de grundläggande syften som ligger till grund för ombudsmannafunktionerna. Att endast placera ombudsmännen organisatoriskt under kommunfullmäktige torde knappast undanröja eventuella ottydligheter eller leda till bättre förutsättningar för uppföljning av deras arbete. Inte heller utifrån ett direkt medborgarperspektiv torde detta vara en förändring som innebär bättre förutsättningar för utveckling av deras verksamhet och funktion.

I den mån funktionshinderombudsmannen och äldreombudsmannen bör samlokaliseras anser vi att detta är en fråga för förvaltningen och ombudsmännen själva att genomföra. Vi kan också som svar på motionen konstatera att en sådan samlokalisering redan är genomförd. Detta torde skapa bättre förutsättningar för samordning, både professionellt och administrativt. Diskrimineringsfunktionären finns till för stadens anställda och omfattar arbetsgivaren Stockholms stad. Dess organisatoriska placering under stadsledningskontoret förefaller således som naturligt.

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** anfördes av borgarrådet *Viviann Gunnarsson* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anföra följande.

Stadens ombudsmannainstitut behöver förstärkas och förtydligas. Ombudsmännen har en viktig roll som företrädare för stadens medborgare och anställda. Ombudsmän med begränsade verksamhetsområden har tyvärr begränsat effektiviteten och tydligheten på ett olyckligt sätt.

Som påpekas i motionen finns också en rad organisatoriska problem som kan göra att ombudsmännens självständighet kan ifrågasättas. Den ombudsman som bistår

enskilda kan komma i konflikt med stadens verksamhet. Det tydligaste exemplet är kanske äldreombudsmannen som organisatoriskt tillhör samma enhet (SLK) där äldreomsorgsberedningen finns. Det är självklart inte bra och riskerar att begränsa effektiviteten och trovärdigheten. Därför bör stadens ombudsmän slås samman på det sätt som föreslås i motionen.

Värt att notera är att en liknande omorganisation för närvarande pågår av de olika statliga ombudsmännen.

**Kommunstyrelsen** delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2003:17) av Hardy Hedman och Göran Holmström (båda kd) om sammanslagning av stadens ombudsmän anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 5 april 2006

På kommunstyrelsens vägnar:  
ANNIKA BILLSTRÖM

Teres Lindberg

*Anette Otteborn*

**Reservation** anfördes av *Christopher Ödmann* (mp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

## ÄRENDET

I motion (2003:17) till kommunfullmäktige föreslår Hardy Hedman (kd) och Göran Holmström (kd) att funktionshinderombudsmannen, äldreombudsmannen och diskriminerings- och jämställdhetsfunktionären slås samman till stadens ombudsmän och blir direkt underställda kommunfullmäktige - *bilaga*. Motionärerna framhåller att det finns risk för lojalitetskonflikter och otydligheter i den nuvarande organisationen.

### *Bakgrund*

Äldreombudsmannen skall stödja äldre och närstående i frågor som rör äldreomsorgen och hjälpa dem att framföra synpunkter och klagomål till berörda tjänstemän. Äldreombudsmannen skall vara en opartisk instans för information, stöd och rådgivning till äldre och deras anhöriga. Syftet med äldreombudsmannen är att förebygga att brister uppkommer och att skapa ett forum för ökat inflytande från dem som utnyttjar stadens äldreomsorg.

Diskriminerings- och jämställdhetsfunktionären är en opartisk instans för information, stöd och rådgivning till dem som är anställda av staden samt för arbetssökande. Arbetet ligger inom ramen för diskrimineringslagstiftningen och arbetsmiljölagen och gäller arbetslivet och inte samhällslivet.

Funktionshinderombudsmannen arbetar med övergripande policyfrågor och principer och skall inte gå in i enskilda ärenden. Funktionshinderombudsmannen verkar inom fyra områden: omvärldsbevakning, uppföljning, samverkan samt vara ett forum för människor med funktionshinder, deras anhöriga och organisationer.

## REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret för yttrande, där det har beretts av finansavdelningen.

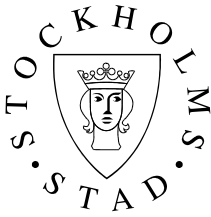
**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande av den 6 augusti 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Funktionshinderombudsmannen och äldreombudsmannen tillhör stadsledningskontoret, med placering på socialförvaltningen respektive äldreomsorgsberedningens kansli. Ombudsmännen har likartade instruktioner vilket innebär att de i metod och förhållningssätt har mycket gemensamt. Det kan finnas fördelar med att ombudsmännen

flyttar ihop i samma lokal med bättre möjligheter till samordning både professionellt och administrativt.

Diskrimineringsfunktionären tillhör stadsledningskontoret med placering på personalpolitiska avdelningen. Funktionären finns till för stadens anställda och gäller för arbetsgivaren Stockholms stad. Placeringen på personalpolitiska avdelningen ger en fördel med närhet till den information och kompetens som finns inom t.ex. förhandlingsenheten.

Stadsledningskontoret finner ingen anledning att nu behandla frågan om ombudsmännens organisatoriska placering eftersom utredningen om SPO (stadens politiska organisation) kommer att behandla frågan i sin slutrapport i slutet av 2003. Rapporten kommer att genomgå ett remissförfarande då berörda får möjlighet att yttra sig.



## KOMMUNFULLMÄKTIGE

### Motioner

2003:17

---

**2003:17      Motion av Hardy Hedman och Göran Holmström  
(båda kd) om sammanslagning av stadens ombudsmän**

*Slå samman våra ombudsmän!*

För att tydliggöra den roll olika ombudsmän har i staden och öka förutsättningarna för dem att verkligen företräda stadens olika medborgare och anställda, bör funktionshinderombudsmannen, äldreombudsmannen och diskriminerings- och jämställdhetsfunktionären slås samman till Stadens ombudsmän och bli direkt underställd kommunfullmäktige.

Äldreombudsmannen startades våren 1999 och syftet som innebär att stödja äldre och närstående i frågor som rör äldreomsorgen och hjälpa dem att framföra synpunkter och klagomål till berörda tjänstemän. Syftet är att dessa åtgärder skall leda till förbättring av äldreomsorgen. Äldreombudsmannen ska vara en opartisk instans för information, stöd och rådgivning till äldre och deras anhöriga. Syftet med en äldreombudsman är att förebygga att brister uppkommer och att skapa ett forum för ökat inflytande från dem som utnyttjar stadens äldreomsorg.

Stadens diskriminerings- och jämställdhetsfunktionär är en opartisk instans för information, stöd och rådgivning till dem som är anställda av staden samt för arbetssökande.

Arbetet ligger inom ramen för diskrimineringslagstiftningen och arbetsmiljölagen och gäller arbetslivet – inte samhällslivet. Enskilda anställda i staden som på olika sätt utsatts för diskriminering, ska kunna få hjälp att tillvarata sina rättigheter.

Under år 2000 beslutades att inrätta funktionshinderombudsman. Denne ska arbeta med övergripande policyfrågor och principer och ska inte gå in på

enskilda ärenden. Funktionshinderombudsmannen verkar inom fyra områden: omvärldsbevakning, uppföljning, samverkan samt vara ett forum för människor med funktionshinder, deras anhöriga och organisationer.

Från andra kommuner och i viss mån även inom staden inträder problemet att den ombudsman som bistår enskilda kan komma i konflikt med den verksamhet staden utför. Äldreombudsmannen är till exempel organisatoriskt placerad inom stadsledningskontoret där också kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning återfinns. Äldreomsorgsberedningen bereder policyförändringar för äldreomsorgen och är följaktligen det organ som äldreomsbudsmannen i en del fall kommer att kritisera. Den risk för lojalitetskonflikter och otydlighet som finns innebär att de olika funktionerna som ombudsmän bör vara direkt underlydande kommunfullmäktige och arbeta på kommunfullmäktiges uppdrag.

#### *Förslag till beslut*

att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att lämna förslag om hur Stadens ombudsmän kan inrättas i enlighet med intentionerna i motionen.

Stockholm 16 juni 2003

*Hardy Hedman*

*Göran Holmström*